

TAK JAKO VE STARÉ ANGLII ...

Āšter 20 z 2016

Tak jako ve staré Anglii – zpívávali pánové Vodňanský a Skoumal. Drala se mi ta píseň na mysl, když jsem srovnával svou první návštěvu Londýna (v roce 1965, tedy před jedenašticeti lety!) s dojmy současnými. Skoro nic není jako ve staré Anglii! Tenkrát se po ulicích spořádaným a vážným krokem pohybovali uhlazení pánové v černých oblecích, s bučkami na hlavách a deštníky v rukou, právě to obrazy anglické spolehlivosti a solidnosti.

Frkér vleký levou stranou se pídil, na ulicích byly semaforey pro chodce s typickými velikými knoflíky, které, když jste stiskli, okamžitě zastavily pojezdovou dopravu, chodec vykročil a auta ukázněně stála nejezdě, a objeví se jim zase zelená. Chodci pak zase ukázněně, vidouce, že tu a tam ješitě, někdo jde, kdo by třeba chtěl taky pjet, po nich bude víc a změkli najednou. Udivovalo mě to; v Praze by se na auta buček nedostalo, nebo by vyráela na neustálou červenou.

A mnoho jiných projevů ostrovní ukázněnosti. Celovka mimoostrovního, neku-li jiného etnika, jste potkali zcela výjimečně a pobil jako exótum. Kampak na staletí vybudovaný! Státní ticho linulo se vde kol. Trávník vde, ale zejména v Hyde Parku, připomínal hustý plyš; toho nejdražšího medvídky a lovku se vynořila náves lidová „Travička zelená“. Nikde poskvrny, když jste si lehli, bylo to opravdu potěšení a na každém dojem jako peřina. Ne tak dnes. Celovka formálně odněho spatříte spíše vy ulicích je nepřetržitá změna lidí vech barev tváře i odění, vyluzujících různé zvuky, hluky, výkřiky. Do toho dusavá hudba z obchodů, šeptavá tšaskavá hudba ze sluchátek teenagerů a rozličné výkřiky v neznámých jazycích, nabývající na síle s úbytkem denního světla. Nechybí ani vudypřítomní bezdomáky rozšiřující paletu hluků, barev i pachů mrou dšiv nevídanou. Trávník v Hyde Parku je spíše okousaný a místy vydřený, nepeřinová udržovaný. Chodci pšecházejí kdykoliv, červená nečervená, a auta se mezi nimi prodš se nešití jako šlená.

Státní ticho nebylo ani v nájem hotýlku. Z jedné strany nádraží s pšisloušnou kulisou hospod, povalečů, opilců a jiných libých zdrojů zvuků noci, ze strany druhé dvorek, vyhlížející pustě, ale ošivené etnými vř klimatizací, hučících jako piličky, takže celkový dojem byl, jako byste prodlévali v nějaké velmi vyčleně elektrárně, strojárně. Nájem hotýlek sice ke škodlivému hluku klimatizací nepřispíval, ale to prostě proto, že ji nemá. C sice možná bylo ekologické, ale jen stáží vydřitelné. Bylož tou dobou v Londýně horko a typicky ostrovní vlhko, s absolutní. Potil jsem se bez ustání a ješitě horšitě to bylo po pšichodu do hotelového pokoje: dšm byl rozpálený, vzduch se nehnul, otevřená okna nepomohla k ochlazení, zato hojně vpoušla hluk ze zmíněných ventiláčích agregátů okolních domů, který malá místnostka dutě násobila. Čhtěli-li jste pšeci trochu ticha, bylo nutno okna zavřít a tu se ta malinká místnostka šile zadýchala, a, jak pravívali pánové V+W, nastalo dusno, parno a vehementno. První den jsem naivně doufal, že kovový panel na stěně slouží k větrání, pšipadně ochlazení, jak krajích zvykem. Nikoliv. Bylo to velmi úšinné topení, které se okamžitě začalo vypalovat, a tak kromě vedra vznikl ješitě známý dusivý smrad, který nešodilo vyvětrat. Zdravotní procházky byly nezbytné, soubor zmíněných vlivů nedal šoinouti. Bylo nutno se vyprocházet do bezvědomí. Což mi nešinilo potěše, po pšeti hodinách chš ze jšer nic dalšodilo nepotšeboval. Ale ta kalná rána chodcovahellip; Hotýlek evidentně pamatoval lepšod;í šasy, kdy byl zšejmě uršen jako první pomoc pro cestující, potšebující si mezi jednotlivými vlakovými spoji tak jednu noc odpo Klapot košských kopyt mohl v té soutšce mezi ním a nádražím pšobit romanticky. A ovívání pšrosími pery tolik hluku nenadšlalo.

Zbyly mu ty malé místnostky, které z nich ješitě zmenšene o vestavné pšisloušnoství, které ovšem také celkový dojem nerušilo pšehnanou novotou. Kdoví, k šemu tenkrát sloušilyhellip; Tapety obstarožní, opakovaně flikované a natírané barvou pouštního písku, ješitě umocňující dojem Sahary. Do pokojůku se vešodila akorát postel, pšimknutá k pšlškššini a jinak nic. Jedna šidle. V koutě dš s televizorem, produkujícím šlutomodrý obraz na tšech kanálech. O ten jsem se nškolikrát prašodtil. A pak na zdi pšidšlaný tácek, dršící nezbytnou konvici na šaj, štyšmi pšihrádeky s komplimentárním šajem, kávou, cukrem a šesvštlovašem nápojšellip; a jeden malý hrneček s podšálkem. Více se nešodilo. Pšiti ší šlovšk musel dršet šodšlek v ruce, nebo ho opatrně vybalancovat na posteli, klasicky anglicky šškké. Když jsem hrneček uchopil poprvé, byl pšilepen k podšálku horním obvodem.

Akorát záchodokoupelna nebyla tak úplně ošoduntšlá, i když dševšné lajsny kolem vany vlhkem a stššim drobect odšovaly a byly ponškud tmavě lemovány. Tento vešodkerý luxus za 68 liber na noc – tedy bratru za tštisíce šeské. Zase se mi vybavilo, co jsem šitšoval o chudých emigrantech za války a co jsem nikdy nepochopil: nejlevnějšod bylo ubytování v hotýlcích, když na byt nemáli. Tšeba byla za Remarquea chudoba emigrantů nš jiného, neš bohatství intelektuála z evropského východu v jeho neproduktivnějšodim věku. Poškat: ale v nájem postsocialistickém grunderském kapitalismu platí, že znaška teprve šini zboží kýššným (a taky patššim

drahým!) A náš hotýlek se jmenoval Royal Adelphi Hotel! Jméno vznešenost sama; neÁ¾ jsem ho vidÄ¼l, má¼l jsem trochu strach, zda to nebude pro náši ministerskou kasu pÁ¼tmílišný luxus, abych nebyl naÁ¼mÁ¼en z rozhazovaÁ¼nosti za státní peníz. Interiér mne uklidnil. ZÁ¼tmíejmÄ¼ tam králové odkládali své podkoní. Má¼li to blízko na vlak, kdyby je král vyhodil. Dnes je veškerý provoz na londýnských ulicích znašnÄ¼ hustý. Chodci do sebe nará¼Á¼e, pevninští s ostrovními, jak ti jsou zvyklí chodit vpravo a oni vlevo. V odpolední špiÁ¼ce o to víc. Autobusy se plouÁ¼í stÁ¼temedem má¼sta sotva krokem, jít pÄ¼šky je Á¼asto rychlejšší. Auta vyplÁ¼ují zbytek prostoru mezi nimi. rikšové, dÁ¼tíve v LondýnÄ¼ nevidaný zjev, prohánÄ¼jí se ulicemi s turisty. Á¼ídiÁ¼i autobusÄ¼, vesmÄ¼s z nejménÄ¼jš Afriky, prodavaÁ¼ky s blízkého Orientu, stánkaÁ¼tí pak pÄ¼vodu smíšeného a velmi nejistého. Akorát ti rikšové byli vesmÄ¼s mladí bílí. Á¼e by nÄ¼jaký nový druh fit-necentra pro vylepšení exteriéru?

Zato v nedÄ¼li! PonÄ¼kud jsem za ta léta pozapomnÄ¼l, Á¼e anglická nedÄ¼le je totální nicnedÄ¼láni. Má¼l jsem toho uÁ¼¼it ráno, ale úplnÄ¼ mi to staÁ¼ilo. Odlétal jsem totiž Á¼¾ v nedÄ¼li ráno a pravili mi, na má¼j dotaz hned po pÁ¼tmíletu na Heathrow, Á¼ mám být na letišti v nedÄ¼li nejdÁ¼tív v 6.30 a nejpозdÄ¼ji, ale opravdu nejpозdÄ¼ji v 8, kdyÁ¼ mi to odlétá v 8.50. A Á¼ mám pamatovat, Á¼e cesta ze stÁ¼temedu má¼sta trvá skoro celou hodinu. A aÁ¼ si nemyslím, taxík Á¼e bývá v londýnském provozu ještÄ¼ pomalejšší a nadto mnohem draÁ¼ší, tak aÁ¼ si pÁ¼tmívstanu. I pÁ¼tmívstal jsem. Vstával jsem v nedÄ¼li na tamní podmínky nekÁ¼tesÁ¼anský brzo, v pÁ¼l šesté. Hotel byl ještÄ¼ v hlubokém spánku a snídanÄ¼ má¼la vypuknout aÁ¼¾ za dvě hodiny. NaštÄ¼ stí jsem prozíravÄ¼ zaplatil uÁ¼¾ vÁ¼era veÁ¼er. Pro jis se ještÄ¼ v recepci vptal na cestu. OrientovanÄ¼ vypadající muÁ¼¾ mi hbitÄ¼ vysvÄ¼til to, co, mi Á¼tmíekli na letištmou doplÁ¼ující otázku, jakéÁ¼¾ jsou tak mezi spoji metra intervaly, abych nezmeškal, odpovÄ¼dÄ¼l mi, Á¼e tam jezdí jeden vlak za druhým. Tak honem o hladu rychle posbírat svých pÄ¼t švestek a tiše vypadnout. Ulice liduprázdné, ojedínÄ¼lý mladík pokládající balík novin pÁ¼temed obchÄ¼dky a stánky, jinak nikdo. OdnÄ¼kud nÄ¼kam projel prázdný autobus. Vyrazil jsem k nejbliÁ¼ší stanici metra, po svahu k TemÁ¼i, abych se taškou obtÄ¼Á¼kanou spisy a novinami nezchvátil hned na začátku dne. Pozor! PÁ¼temed vchodem do metra zataÁ¼ená roleta. PamÄ¼tliv toho, Á¼e uÁ¼¾ dÁ¼l jsem cestou Á¼etl, Á¼e veÁ¼er bývají nÄ¼které vchody do metra zamykány, šel jsem, tentokrát do kopce, ke stanici další. StejnÄ¼ dvě linky metra o tomto víkendu nejezdily, pro nutné úpravy Á¼ehosi.

I druhá stanice pustá a zavÁ¼tená. OdnÄ¼kud zevnitÁ¼ se pÁ¼tmíšoural uklízivý Á¼ernoch. Na má¼j dotaz, co se dÄ¼j udivenÄ¼ odpovÄ¼dÄ¼l: VÁ¼dyÁ¼ je pÁ¼tmece moc brzo, metro začína jezdit aÁ¼¾ po pÁ¼l osmé. Polilo mne horko. Víím, Á¼e j expre z letištÄ¼ kamsi do Paddingtonu, ale zdaleka nevím, jestli za tÄ¼chto okolností taky v nedÄ¼li ráno, a taky netuším, jak se tam dostat, kdyÁ¼ metro je doÁ¼ista bez Á¼ívota. Ptal jsem se Á¼tmídiÁ¼e jednoho náhle zastavivšího autobusu, jak Á¼e na Heathrow. Hluboce se zamyslel a po chvíli odpovÄ¼dÄ¼l, Á¼e to musím nÄ¼jakým jiným autobusem. Kterým, to všk nevÄ¼dÄ¼l. Na jízdních Á¼tmíádech nic pozitivního. Á¼Eas ubíhal, napÄ¼tí stoupalo. Nikde Á¼íváÁ¼ka, který by vypadal, Á¼e ví. Londýnská nedÄ¼le, poctiví lidé mají spát. VÄ¼ci se mi začaly jevit Á¼ernÄ¼. To všel pÁ¼tmítem odehrávalo pÁ¼temed rovnÄ¼Á¼ liduprázdným nádraÁ¼ím. Horror hnedle jako Bergmannovy Lesní jahody. UÁ¼¾ jen ten co se mu ulomí kolo, muÁ¼¾, co se rozteÁ¼e do kanálu a hodiny bez ruÁ¼iÁ¼ek. Hodiny všk ruÁ¼iÁ¼ky má¼ly a neúpro jimi posouvaly. Obešel jsem pusté nádraÁ¼í a v koutku uvidÄ¼l jediný taxík. Vyrazil jsem k nÄ¼mu u doufání, Á¼e za volantem nebude sedÄ¼t nÄ¼jaký duch, který se pÁ¼tmíšernÄ¼ zachechtá, kdyÁ¼ mu Á¼tmíeknu, kam potÁ¼tebuju. Nebyl. Naopak pÁ¼tmíjemný mladší muÁ¼¾, který taky nevÄ¼dÄ¼l, jak se na letištÄ¼ jinak dostat, ale Á¼e mne tam doveze nadšení, Á¼e mi snad nepropadne letenka, se záhy začalo má¼nit v nový horror, kdyÁ¼ jsem pohlédl na taxametr, na kterém pÁ¼tmískakovala libra za librou, hnedle jak na benzínové pumpÄ¼. JeštÄ¼ jsme nebyli ze stÁ¼temedu Londýna a uÁ¼ tam bylo 10 liber. Lístek na metro stál 3.80. SnaÁ¼il jsem se konverzovat nenucenÄ¼, ale pÁ¼tmítem jsem v duchu trnul. Já, který pocházím z nebohatých pomÄ¼rÄ¼, komu babiÁ¼ka Á¼tmíkávala, Á¼e taxíkem jezdí jen rozmaÁ¼tilci a Á¼e jsou to jen takové líÁ¼ peníze. Já, který jsem v Á¼ívotÄ¼ jel taxíkem asi tak pÄ¼tkrát, kdyÁ¼ uÁ¼¾ mi šlo opravdu skoro o Á¼ívot. A teÁ¼ kouká liber a letištÄ¼ ještÄ¼ mimo dohled. No, zastavilo se to na 48 librách. 2160 korun! S tím já musím vydržet v Praze celiÁ¼ký týden! Sprotně jsem se dát neodváÁ¼il, v obavÄ¼, Á¼e budu na ministerstvu kárán ze zhÄ¼vÄ¼Á¼losti a po obdrÁ¼ení úÄ¼tu jsem vyrazil k dalšímu dobrodruÁ¼ství.

Á¼Easová to nebylo tak strašné, bylo pÁ¼l osmé, má¼l jsem pocit, Á¼e Á¼asu je aÁ¼¾ nazbyt. Ten pocit má¼ ale pÁ¼tmešel hned v letištní hale. Jak byly ulice prázdné, tak v hale to huÁ¼elo jak v úle, terminál 1 byl naplnÄ¼n hady front pÁ¼temed Á¼madou odbavovacích míst, které všk nenesly stopy nápisÄ¼, kam Á¼e se to zrovna odbavuje. Jak se tam všichni ti lidé dostali, jsem netušil. Zkoumat jsem to ani nezaÁ¼al, protoÁ¼e vidina Á¼ekání v tak dlouhatánské frontÄ¼ mi opÄ¼t orosila Á¼elo potem. Šel jsem se tedy informovat k pultu, za nímÁ¼¾ sedÄ¼lo nÄ¼kolik informaterek a prodavaÁ¼ek letenek, abych se zeptal, co a jak. Vybral jsem si takovou serióznÄ¼ vyhlíÁ¼ející dámu která vypadala jako zkušenost sama a ukázal jsem jí svÄ¼j papír s rozpisem letÄ¼, Á¼e letenka byla vystavena elektronicky. Nepochopila a ptala se, kde mám letenku papírovou. Zopakoval jsem, Á¼e nic jiného, neÁ¼¾ tenhle kus papíru, k dispozici nemám. NevÄ¼Á¼tmícnÄ¼ zakroutila hlavou a šla se zeptat. Pak si mne našla v poÁ¼ítaÁ¼i. To ji ale neuspokojilo a pravila, Á¼e jsem má¼l pÁ¼tmíjít vÁ¼era, Á¼e není jisté, jestli mne vÄ¼bec vezmou. To zase nebylo jasné mnÄ¼, p ten papír obsahoval správné datum, Á¼islo letu a údaj, Á¼e let je potvrzován. I zachytila ta dáma obra, co šel zrovna kolem a co má¼l v ruce mobil. Chvíli mu nÄ¼co vzrušenÄ¼ sdÄ¼lovala a on pak nÄ¼kam zamobiloval a s uspokojením pokýval hlavou. Trochu to uspokojilo i tu dámu a napsala mi jakousi náhradní letenku, s tou aÁ¼¾ jdu k bránÄ¼ Á¼islo 20 a tam Á¼e se uvidí. Á¼e se to snad povede, ale Á¼e si mám vzít tÄ¼Á¼kou tašku s sebou, Á¼e to ješ jisté. A Á¼e to Á¼ESA v Praze spletly. Co, to jsem nepochopil. Á¼e bych vlastnÄ¼ má¼l jít na jiný terminál k pÁ¼tmíepáÁ¼ce Á¼ESA se domluvit. NepÁ¼tmíšlo mi na um proÁ¼, letenka byla kontrahována s BA. I prošel jsem hraniÁ¼ní kontrolou prohodiv nÄ¼kolik zdvoÁ¼ilostních frází a tudíÁ¼¾ hladce a pÁ¼tmíšel ke katru dalšímu. Zase Á¼ekání, zase domlouvání. UÁ¼¾ menší. Tam mi vymÄ¼nili pÄ¼vodní letenku provizorní za letenku provizorní o nÄ¼co míÁ¼. Ta uÁ¼¾ obsahovala vÄ¼tšinu bÄ¼Á¼ných údajÄ¼, chybÄ¼lo jenom Á¼islo sedadla. Tak hurá po jezdících koberecích k oznašenému východu. Tam nové pÁ¼tmíekvapení - jen pár lidí do velkého letadla, nikdo u odbavovacího pultíku, aÁ¼koliv má¼la být za 5 minut „brána“ jiÁ¼¾ uzavÁ¼tena. Po tÄ¼ch pÄ¼ti minutách se pÁ¼tmíeci jen dostavili dÄ¼stojní odbavovaÁ¼

jsem u nich první. Ouha. Zpátky k jinému katru, kde mi teprve vystaví letenku definitivní. Tam vlídná dáma, ať se posadím, za chvíli to bude. Mezitím se odněkud přihnál obrovský dav a utvořil dlouhatánskou frontu. Připadal jsem si na začátku filmu Jacquese Tatiho Prázdniny pana Hulota.

Dáma se po chvíli davem prodrala a podávala mi letenku. Než se mi ji podařilo uchopit, padl její zrak na mou tašku, letenkou ucukla, kabelu zvedla a šekla, že je moc těžká, že musím zaplatit. Protestoval jsem, že dávno dal do podpalubí, ale že mi to dříve nedovolili. Přeci bych se dobrovolně netahal s takovým krámem. Takže se posadit a šekat. Mezitím dav vsákla roura příchodu k letadlu a já jsem tam zbyl zase sám, jen ješt s nějakou ženou. Ta měla začejm podobný problém, protože po chvíli i silný muž, na naše zavazadla adresní pásky a kamsi je odnesl. My jsme konečně obdrželi kýžené letenky. Do letadla jsem nastoupil jako poslední. Společně podlomenu existenci jistotou jsem usedl na jakési menší sedadlo mezi dvěma normálními, rozklopil si na tětiny naskládaný stolek a začal si číst povzbudivou story z tlustých amerických novin, kde se zdravotní sestra svatovala se svými dojmy ze záplav v New Orleansu, kde došla voda, elektrika, pomoc nikde, zato se objevily hordy drancujících ozbrojenců a ostelovači, kteří pálii a pitál ne pitál. Lidé měli jako mouchy, sestra je jen stačila pokrýt prostěradlem a čiči modlitbu a už musela dalšímu umírajícímu zmírňovat utrpení aspoň kapkami vody na rty. Byla donucena zastávat roli boha a rozhodovat, kdo může a koho musí nechat umřít. Lékaři nakonec umírajícím dávali smrtelné dávky morfinu, ať koliv je to ve státě zakázáno - pokud jim ješt něco zbylo, neboť ozbrojenci se chutně přelékali do obleků zdravotního personálu a kradli drogy, kde se dalo. Kam to ten svat spěje!

V letadle se mezitím ochladilo jak na Sibiř a já byl jen v košili s krátkým rukávem, jak bylo v tom Londýně po horko. Spolucestující po mé pravici i levici se hroužily do svetrů a šál, já měl v echno v podpalubí. Těšil jsem se na teplé "meal", jak rozpis letů sliboval. Meal však nějak ne a ne přijít. Po chvíli měli se stolekem a nabízeli - nastojte - ledovou vodu, ale měli taky čaj a kávu. Za horký čaj jsem povdál. Pak začalo vonět něco pečeného a nám se začaly sbíhat sliny. Dostalo se ale jen na piloty a snad někoho v business class. Na nás zbyla jen ta vana.

Ješt jednou projeli se stolekem s vodou a vodními nápoji a začali jsme klesat. Za co to ti britští airwayci nedávno stávkovali, ksakru? Psalo se, že kvůli tomu, aby nepropustili výrobce a dodavatele oběrstvení. Až by te stávkovali oni? Kde je výborné jídlo, které nám nabízeli před několika roky při cestě z Londýna, kde je Johnny Walker s černou nálepkou, jím nás astovali? Poměry se k směrem k nule, čičkali kdysi moudří V+W. Tenkrát se lidi tomuto výroku smáli. Přistáli jsme v Ruzyni měkce (našt vzhledem k nedávným zprávám o leteckých štích), já však s tvrdou rýmou a zklamáním z toho, že už ani v Anglii, proslulé kdysi jako symbol slučnosti a serióznosti, se lovák splnění naslibovaného nedoká. Abych to odreagoval, napsal jsem toto povídání. A ješt na letišti jsem napsal tyto poznatky do ankety, o kterou žádají British Airways od svých cestujících vyplnit. Neboť kdo mlčí, souhlasí. Já ne! Přesto přese ecko je ale Londýn krásné a příjemné místo, plné života a mimořádných nových stavební jednání na konferenci bylo opravdu dšojné. MUDR JIŘÍ KUTINA